

Sabino Cuadra, Amaiurko diputatu ohia

«Gizarte mugimenduak dira sistema-aldaketaren giltza»

Greba orokor batean, bere legebiltzarkide agiria agerian zuela poliziak egurtu eta *Financial Times*-en portadan esnatu zen. Handik gutxira, Kongresuko pulpituaren Espainiako Konstituzioaren orriak erauzten zituela egin nuen amets.

Sustrai Colina

ARGAZKIAK: DANI BLANCO

Zu ere izan zinen haurra?

Okina, ofizialista eta komertziantea nuen aita. Abertzalea. Ama berriz modista. Zaldibarrera ezkonduko amamari etxean Batzokia atzeman ziotenez, ziztuan mudatu behar izan zuen Amurriora, alargun eta bi alabatxorekin. Horregatik, gutxi eta azaletik hitz egiten zen politikaz gurean. Gainera, Amurrio ez zen bereziki herri sutsua. Langileen semeek eta baserritarren osatzen zuten gure koadrila. Etorकिन ere bagenituen tartean. Jabetzen ginen gerra zibileko giro errepresaliatuetatik hartu zutela lur gurean. Komentario solte horiek josteko haria falta genuen, ordea. Esaterako, 1968ko maiatzak Madrilen harrapatu ninduen baina ez nion aparteko arretarik jarri. Ez zeukan nire orduko bizimoduarekin harreman zuzenik. FLPkoen [Frente de Liberación Popular] bidez, alta, gertuagoko bazka iristen zitzaigun, mobilizazio eztanda etengabe bat zen kalea, haize berriak igartzen ziren...

Komunista zinen, ordurako?

Bai, orduko sozialismoarekin oso kritikoa zen korrante batekoa. Kasta burokratikoak iraultza bereganatu zuela iruditzen zitzaidan, adierazpen eta bide iraultzaileak itotzen ari zirela. Ikuspegi ezkertiar eta soziala nazio ikuspegiaren parte dira niretzat. Ez da kasualitatea

etsipenezko ilunaldi politikoetan eredu historikoei heltzea jendeak. Che Guevara edo Rosa Luxemburgo erreferente dira oraindik, Vietnameko eta Kubako iraultzek komunismoaz haragoko eragina dute gure bizitzetan. Horregatik dut nire burua orduko ideien semetzat. Adinak hiru-lau kontzeptutan gotortzera eramanez banau ere, demokrazia sozialista dago printzipio horien gune-gunean. Errotu dadila demokrazia harreman pertsonaletan, eragin dezala esker txarreko etxeko lanen banaketan, zabaldu dadila koadrilako gizon eta emakumeen arteko harremanetan, jarri dezala auzoa dantzan, langileek agindu dezatela fabriketan eta ez kapitalak. Oinarri zabal eta altuera ttikiko piramidea dakar demokrazia sozialistak, ez egungo jendarate bertikal eta hierarkizatua.

Espainiako Diputatuen Kongresua da horren isla?

Espainiako Kongresua hipokresia ikur gorenena da. Bertako gai ordena ez du gobernuak erabakitzen, are gutxiago hiritarrek. Bruselaren, Troikaren eta Espainiako botere faktikoen esku dago dena. Lan erreformak, murrizketak, Mozal legea, kode penalaren erreforma, estatutik gabeko nazioen autodeterminazio eskubideari eman beharreko erantzuna... Parlamentutik kanpoko

botereek erabakiarazten dute dena. Oso indar atzerakoiak dira. Pentsa, ez daude soilik erabakitze eskubidearen aurka, kontsulta eskubidearen kontra baizik! Indar horien hutsa lepoan sentitzeak nintzena baino independentistagoa egin nau. Horregatik diot behetik gorako demokrazia egikaritzea dela itxitura itogarri horretatik askatzeko modu bakarra. Abenduko hauteskunde kanpaina, alta, erabat telebisiboa izan da. Jendearen parte-hartzea sustatu beharrean, boto-emaileak pantaila aurrean iltzatzea zuen helburu. Bortitza bezain mingarria zait jendea eta jendartea kontsumo objektutzat hartzea. Erakuslehoan dagoena kontsumitzera mugatzen da hiritarren parte-hartzea?

Orain dena da likidoa, baita bozka ere.

Ezgonkortasun politikoa da azken urteotako ezaugarri nagusietako bat. Katalunian, adibidez, egun batetik bestera aldatzen da egoera. Horrek agenda aldatzen du, alderdien estrategia, liderren posizionamendua... Denbora bat darabagu ezgonkortasun politiko horretan igeri, mobilizazio handiz blai, hil ala biziko hauteskunde zurrumbiloan harrapatuta, eta botere faktikoetatik bideratutako alderdi berrien sorrerak saltsa loditu baino ez du egin. Bozka likidoarena ez da ez ona ez txarra, ez da paralisi

Sabino Cuadra

1949, Amurrio

Aspalditik Iruñean finkatua. Abokatua, sindikalista, eta oraintsu arte Amaiurreko legebiltzarkidea Espainiako kongresuan (2011-2015). Ezker abertzaleko hainbat taldetako kide, orotariko gizarte mugimenduetako partaide, *Arrojado a los leones* liburuaren egile ere bada.

sozialaren sinonimo, aro politiko nahasi baten ispilu baizik. Gainera, orain lau urte PP bezala, programa faltsu eta iruzurti batekin aurkeztuta ez da harri-garria hondarrezko gazteluak eraistea. Oraindik lehen indarra direla? Galduz irabazi dute. Legebiltzarra edukirik gabeko ontzi huts bat izateak izugarri laguntzen die horretan.

Ontzi huts hori herritarrengandik geroz eta urrutiago dago?

Bien artean amildegi bat ez, ozeano bat dago. Espainiako kongresua ez da demokraziaren totema, itxurakeriaren tenplua baizik. Instituzionalki ez da herritarrekiko zubirik eraikitzen, bertan erabiltzen diren lengoia, janzkera eta formek ez daukate kalekoekin zerikusirik, ez dago parte-hartze biderik, aditu bat batzorde batera deitzen dutenean ez da bere iritzia aintzat hartzeko euren burua zurtzeko baizik. Sistemak dena hipnotizatuta dauka. Hala, legebiltzarkideen bi herenek lau urtez inolako hitz-hartzerik egin ez izana lotsagarria zait. Alderdi diziplinaren arabera bozkatzeta eta idatzizko pare bat galdera xalo egitea da legebiltzarkide baten lana? Ez harritu gero bozik ez dagoen plenotan %20ko asistentzia baizik ez badago. Iruñean, kalera atera eta jendeak bizilagunaren edo koadrilakoen arazoez hitz egiten dit, langabezia dagoela bat, hilabete amaierara larri iristen dela bestea, dibortziatu dela ez dakit nor, etxea kendu behar diotela beste hari. Kongresuan ez dago horrelakorik.

Politika egiteko beste modu bat eskatzen du jendeak?

Legebiltzarrean kaleko jendea egon zitekeela erakutsi nahi izan dugu, kaleko kezkei parlamentuko pulpitutik oihartzuna ematen saiatu gara, formaz, edukiz, hizkeraz zein janzkeraz gertukoak, ulergarriak eta zuzenak izaten. Kongresuko hormak ez daude ohituta ezker sozial bat, ezker abertzale bat, aterpetzera. Hala, orain Podemosek hitzetik hortzera darabilen legebiltzarkideen soldatei topea jartzeko proposamen berbera egin genuen 2012ko otsailean, legebiltzarkideen pentsio funts berezien gisako pribilegio zentzugabeak eraisten tematu gara. Ez da kasualitatea legebiltzarreko hedabideen artean buruturiko azken inkestan gu izatea ezkertiarrenak, bai sozialki, bai nazio ikuspegiari dagokionez.

“Iruñean, kalera atera eta jendeak bizilagunaren edo koadrilakoen arazoez hitz egiten dit, langabezia dagoela bat, hilabete amaierara larri iristen dela bestea... Kongresuan ez dago horrelakorik”

Inkestak inkesta, hauteskundeek kongresutik kanpo utzi zaituzte.

Ez dugu asmatu estatu mailako hauteskunde hauek gure herrian kokatzen. Ez dugu jakin testuinguru nahasi horretan gure burua egoki posizionatzen. Idien aurretik jarri dugu gurdia. Erabakitze eskubidea izan da gure kanpainako ardatz nagusia eta ez dugu jakin hemengo arazo sozio-politikoei behar besteko argia ematen, azken lau urteetako estatu politikek gurean izan dituzten ondorio negargarriak behar beste azpimarratzen. Inbutu bat bezala planteatu dugu

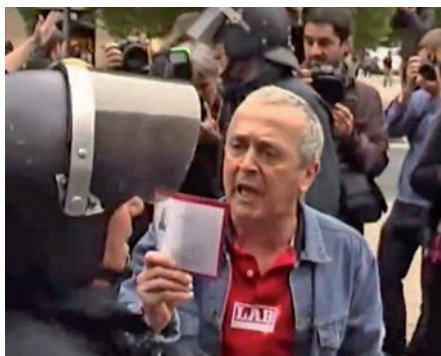
erabakitze eskubidea, gure buruak gure mami politiko guztia bertatik pasatzera behartuz. Azken lau urteetako estatu politikari emandako erantzuna izan behar zuen erabakitze eskubideak, ez estatu politika horren ondorio. Madrilerazergatik eta zertara gindoazen esatea falta izan zaigu, ezkerreko talde independentista batek Madrilen duen funtzioa definitu eta zedarritzea. PPren zapalkuntzatik dena posible izan zitekeen agertoki batera igarotzeko aukera zegoela jakinda, ezinbestekoa zen funtzio horren inguruko eztabaida elikatzea.

Nafarroa

“Nafarroan aldaketa ezinbestekoa ez ezik posible zela, PSN irtenbidearen zati baino arazoaren parte zela, hainbeste urtetan aldarrikatu ondoren zirrarez bizi ditut azken hilabeteok. Kriki-krakak daudela? Jakina. Prozesua laua eta lineala izango dela pentsatzea ameskeria hutsa da. Akordioarekiko leialtasuna eta lau alderdien arteko desadostasunak gainditzeko gaitasuna bermatzeaz gain, ea gai garen gizarte mugimenduekin ditugun dialektiketarik elikatzeke. Hori da aldaketa”.

Katalunia

“Kataluniaz hasi orduko letaginek diz-diz egiten didate. Izugarria iruditzen zait, estatua kontra egon arren, modu masibo, bateratu, parte-hartzaile eta demokratikoan adierazi beharrekoa adierazteko duten gaitasuna. Jendarte bizi eta heldu bat ikusten dut hor. Espainia ipurdi bistan utzi dute. Hala, nola ez da izango aldebakarreko independentzia irtenbide zentzuzkoena politikoki, sozialki eta baita instituzionalki ere?”.

ATEAK IREKI

Sabino Cuadra 2012ko iraileko greba orokorrean polizia Espainiako Kongresuko diputatu agiria erakusten, jo ez zezaten. Eskuineko argazkian, Kongresuan Konstituzioaren ale bat puskatzen.

Erakundeek eta gizarte mugimenduek elkar elikatu dezakete?

Gizarte mugimenduak dira sistema aldatetaren giltza. Jendarte ezberdina pentsatzen ari bagara, Euskal Herri ezberdina eraiki nahi badugu, ez dauka zentzurik aldaketa gobernu baten gehiengoari soilik lotzeak. Euskal Herri berri horrek ez badakar eraberritze eta eraldaketa sozialik jai dugu. Ahalduntzerik gabe, parte-hartze sozialik gabe, gizarte antolaketa horizontalik gabe... nora goaz? Egia da mobilizazio soziala aldaketa instituzionalarekin bat ez doanean konplikatu dela afera, baina mobilizazio sozialik gabeko aldaketa instituzionalak PP gehiago esan nahi du. Aldaketa soziala ez da hauteskunderik etorriko, hauteskunde emaitzekin soilik ez da jendarte ezberdina sortzen. Sozialki, sindikalki eta feminismoaren ikuspegitik geroz eta botere handiagoa duten saretutako espazio auto-antolatuek dakarte aldaketa. Mugimendu sozialik gabe ez dago Euskal Herri berri eta ezberdinik.

Gizarte mugimenduen eta erakundeen arteko zubiak lastozkoak ez ote diren...

Zubi horiek sendotu eta egonkortzean datza demokrazia sozialista. Esaterako, fabriketako harreman eredu bertikala da, enpresak agintzen du, langileak isilik izerditu, eta tartean gutxieneko batzuk negoziatzeko espazio bat dago. Hori da demokrazia? Zer gertatzen da gizon eta emakumeen arteko harremanetan? Emakumeenak kontsideratzen diren lan zein jarduerak ez daukate onarpen sozial eta politikorik, soldata ezberdintasunak izugarriak dira, onarpen ezak menpekotasun harremanak dakartza eta harreman desorekatuek indarkeria. Hori da demokrazia? Gauza bera, unibertsitatean. Zer da unibertsitatea demokraziarik gabeko kazike kabi bat ez bada? Horregatik diot demokrazia bizitzako esparru guztietan sustraitzea dagokigula, jendartearen eta erakundeen arteko harreman zuzenak bultzatzea, bien arteko amildegia estali eta elkarlana sustatzea. Gizarte mugimendu eta erakundeen arteko harreman pare-

DONOSTIA 99,2
TOLOSALDEA 97,7
GOIERRI 106,7
BERGARA 100,2
ARRASATE 106,1
UROLA 107,7
KOSTA 107,1
BILBO 102,3
DURANGALDEA 100,7
OTXANDIO 90,4
IRUÑERRIA 106,7
GASTEIZ-LAUTADA 103,8

10

URTE

INFO IRRATIA

ENTZUTEKOA DA KONTATZEKO GAUDE

kideak gobernu baten osasun sintoma behar luke, ez ahultasun seinale. Hori, ordea, ez da hiritarren parte-hartze legeak bozkatzuz lortzen. Auziaren mamira jo behar da, bizitza soziala bizitza politikoa dela onartu eta erabaki ttikienari ere demokrazia dosi bat bota.

Alderdi politikoak prest daude boterea mugimendu sozialekin partekatzeke?

Politikoak soziala banpirizatzeko joera da nagusi. Gizarte mugimenduetan hezi eta hazi den jendea hauteskunderetara-ko amu bezala erabiltzen da baina inork ez du politika uzten auzo elkartean lan egin edo etxe desjabetzeen aurka ari-rtzeko. Denok dakigu politikari profesio-nalek euren neurria egindako fundazio edo enpresa pribatuetara egiten dutela salto. Gure agintari gehienentzat lan guztiek ez dutela garrantzi bera isla-tzen du horrek, euren burua pirami-dearen erpinean mantentzea dela zinez inporta zaien bakarra. Peter-en gaita-sunik ezaren printzipioak garbi dio: de-nok egiten dugu organigrama sozialean gora gure ezgaitasunaren maila gorene-ra heldu arte.

Zortziko txikian

Mariano Rajoy: Gezurti handia.

Pedro Sánchez: Ez hotz ez bero.

Albert Rivera: Rajoyren fotokopia.

Pablo Iglesias: Ezkerrekoa, espainola... Ea bere etorkizun politikoa def nitzen duen.

Uxue Barkos: Komunikatzaile aparta eta politikari ona.

Joseba Asiron: Sorpresa handi bat eta sorpresaren tamainako alkatea.

Arnaldo Otegi: Zenbat bertute! Humanoak, politikoak...

Yolanda Barcina: Inor eta ezer errespetatzen ez duen lotsagabea.

Sabino Cuadra: Jendeak esan dezala!

Jubilatu zinen, erretiratuko zara?

Ez naiz atzo sortua, bi ilegalizazio txan-da pasatakoa naiz. Nire belaunaldikoek orain 40 urteko pelikula daukagu be-gi-ninian iltzatuta. Egun bizi duguna *déjà vu*-aren mugan dago. Ez dakigu filmaren amaiera nolakoa izango den, bukaera oraindik idatzi gabe dagoela sinetsi nahi dut, jendartearen mobiliza-zioek agintarien bide orria markatzeko

besteko indarra izango dutela. Jende berriaren txanda da, aurpegi gazteak behar ditugu gure ideiak egurastu eta programak freskatzeko. Zerrendaburu izateko nire bila etorri aurretik argi eta garbi nioen ez nintzela aurkeztuko. Are indar handiagoarekin diot orain. Nire lana egin dudalakoan nago. Nire egoera eta habitat naturaletara itzultzea toka-tzen zait. ■

IKASTAROA PARTAIDETZA ERTZETATIK:

Partaidetza banaka, taldean eta komunitate mailan sustatu eta laguntzeko tresnak, gizarte-bazterkeria egoeran dauden pertsona eta kolektiboentzat

IRAUPENA: 80 ORDU
FECHAS: DATAN: OTSAILAK 26-27, APIRIKAK 1-2, MAIATZAK 6-7, MAIATZAK 20-21, EKAINAK 25
OSTIRALETAN 17:00ETATIK 21:00ETARA. LARUNBATETAN 10:00ETATIK 14:00ETARA ETA 15:30ETATIK 19:30ETARA.

SALNEURRIA: 300 €
Beharpenak jasotzeko aukera: Madrilko Merkatu Sozialeko eta Diagonal egunkari hargiduenentzat, baita kolektibo eta elkarlanean ere

SAIO BAKAR BATEN KOSTUA: 75 €

EGITARAUA:

1. SAIOA: POSIBLE AL DA ERTZETATIK PARTE HARTZEA?
2. SAIOA: GURE IKUSPEGIAREN ALDAKETA: PARTAIDETZAREN IKUSPEGITIK BAZTERKERIA EGOERAN DAUDENEKIN LAN EGITEA.
3. SAIOA: TALDEKO PARTAIDETZA ERTZETATIK HAUSNARTUZ ETA LAGUNDUZ
4. SAIOA: BAZTERKERIA TESTUINGURU BATETIK PARTAIDETZA KOMUNITARIOA
5. SAIOA: GURE PRAKTIKA KRITIKOKI ERAIKITZEA: GAI PRAKTIKOEN INGURUKO AURKEZPENA ETA HAUSNARKETA.

IZEN EMATEA ETA INFORMAZIO OSAGARRIA:
Andecha taldea. Partaidetza eta Auzolana
www.equipoandecha.org
formacion@equipoandecha.org

Andecha
participación y trabajo comunitario

Tripartita Fundazioaren bitartez hobariak jasotzeko aukera dago. Eskera egiteko epea: Otsailak 15.